KÖZBESZERZÉSI TANÁCSADÓK
ORSZÁGOS SZÖVETSÉGE

Vélemény
a közbeszerzési szakma professzionalizálására vonatkozó stratégia tervezetéhez

Jelen dokumentum a Közbeszerzési Tanácsadók Országos Szövetségének (KÖSZ) *a közbeszerzési szakma professzionalizálására vonatkozó stratégia* tervezetről kialakított összesített véleményét tartalmazza. Az anyagot a KÖSZ korábban megküldött javaslatai és a tagjaitól beérkezett észrevételek alapján, a stratégia tervezetének szakmai és társadalmi egyeztetése keretében, a Nemzeti Fejlesztési Központ Közbeszerzési Felügyeletért Felelős Helyettes Államtitkárságának felkérésére állítottuk össze és küldjük meg.

A jelen dokumentumban fentiek szerint részletezett összesített vélemény mellékleteként anonimizált formában mellékletként megküldjük a tagjainktól beérkezett valamennyi észrevételt is. Ezzel biztosítani kívánjuk, hogy a véleményezés során megfogalmazott eltérő álláspontok, valamint az egységes anyagban teljes részletességgel nem bemutatható érvek és javaslatok is megismerhetők legyenek.
A beérkezett vélemények jól érzékeltetik a közbeszerzési szakma sokszínűségét, a szakmagyakorlás eltérő körülményeit és az átalakítás során mérlegelendő szempontok széles körét. Meggyőződésünk, hogy a szakma jövőjét alapvetően meghatározó változtatások előkészítésekor valamennyi érdemi szakmai felvetés figyelmet érdemel, akkor is, ha egyes kérdésekben a véleményezésben részt vevő tagjaink között nem alakult ki egységes álláspont.
A mellékelt észrevételek ezért az összesített véleményt kiegészítő egyéni szakmai álláspontokként értelmezendők; azok valamennyi megállapítása nem tekinthető az egyesületünk közös álláspontjának. Megküldésükkel szakmai szervezetként ugyanakkor azt kívánjuk elősegíteni, hogy szakpolitikáért felelős kormányzati szerv részéről a további egyeztetések és a részletszabályok kialakítása a gyakorlati tapasztalatok és szakmai érvek lehető legszélesebb körének ismeretében történhessen.

I. Stratégia céljának pontosítása

A Stratégia összképe azt a benyomást kelti, mintha minden a közbeszerzési tanácsadási szakma professzionalizációján múlna vagy múlott volna az elmúlt időszakban a közbeszerzési eljárások hatékonysága tekintetében, és ez a Stratégia megoldja és feloldja az összes negatív jelenséget, a közbeszerzésről kialakult negatív véleményt. Ezt mutatja a jogintézmény újra és újraszabályozása anélkül, hogy az egész közbeszerzési rendszer többi elemével kapcsolatban is lépés történne, legalább intézkedési terv szinten.

Szükségesnek tartjuk és javasoljuk rögzíteni, hogy a korábbi esetleges forrásvesztésekért, hatékony működésben felmerülő problémákért nagyrészt *nem* a *közbeszerzési tanácsadói kompetencia szintje* volt felelős, mivel a közbeszerzési eljárások megfelelő szintű lefolytatása jelentős részben nem a közbeszerzési tanácsadó szakmai kompetenciáján múlt az elmúlt időszakban, hanem a nyilvánosan is elérhető információk alapján is a megbízó ügyfél oldali igények végrehajtásán, tervezési és szervezési hiányosságokon, dagályos adminisztrációs folyamatokon. A strukturális okok közül ki kell emelni, mint a stratégiával párhuzamosan vizsgálandó és kezelendő problémákat

a) az ajánlatkérői igények megfelelő időben való tervezésének késedelme és a nem megfelelő, nem kellően alapos vagy nem versenyközpontú előkészítő folyamatok közbeszerzési szakértőn kívüli részei, időkeretei,

b) ajánlattevők agresszív piacszerzési kísérletei, az etikus verseny kultúrájának hiánya és az integritás nem megfelelő általános szintje,
c) a funkcionálisan működő egészséges gazdasági verseny megfelelő ellenőrzésének és kikényszerítésének hiánya a közbeszerzési eljárásokban,
d) a közbeszerzés tárgya szerinti szakértelem rendelkezésre állásának hiánya vagy nem megfelelő szintje, illetve ezen szakterület oldalán a közbeszerzési ismeret hiányosságai, (itt fontos a ProcureComp szemlélete, az interdiszciplináris kompetencia fejlesztés területén),
e) a kulcselemeiben kiszámíthatatlan vagy változó joggyakorlattal társított értelmezési mozgástér a szabályozásban (ld. szakmai ajánlat, aránytalanul alacsony ár evolúciója stb.), valamint sokszor az utólagosan számonkért ellenőrzési tapasztalatok.

Korábbi véleményünkben kifejtettük, hogy a közbeszerzés teljes rendszerének megmozdítása szükséges ahhoz, hogy a közbeszerzések hatékonyabbá váljanak és a közbeszerzés negatív kísérő jelenségei megszűnjenek. A hatékony közbeszerzés nem valósulhat meg, ha a többi releváns szakértelem hiányzik, nem definiált a többi közbeszerzési szereplők köre és felelőssége, nem deklarált a közbeszerzési szereplők rendelkezésre állási és tevékenységvégzési kötelezettsége, feladatai és felelőssége legalább minimális szinten, a jogalkotás, a jogalkalmazás, az ítélkezés és az ellenőrzés nem egységes, az ajánlatkérői és ajánlattevői oldallal szemben szervezet szinten nem fogalmazódnak meg minimumelvárások. Önmagában a közbeszerzési szakértelem fejlesztése nem tud eredményes lenni, ha továbbra is azzal szembesülnek a kollégák, hogy a többi közbeszerzési szereplő és a megfelelő közbeszerzési környezet hiányzik.

Szükségesnek tartjuk és javasoljuk, hogy a Stratégia kiemelten tartalmazza azt, hogy a közbeszerzési szakmai professzionalizáció csak az „egyik eleme" a közbeszerzés rendszer fejlesztésnek és legalább intézkedési terv szinten jelenjen meg tervként vagy feladatként a közbeszerzési rendszer „többi elemmel" kapcsolatos szabályozás kialakítása.

Kiemelten szükségesnek tartjuk annak rögzítését, hogy a közbeszerzési szereplők a saját feladataikhoz és tényleges közreműködésükhöz igazodó felelősséget viseljenek. A gyakorlatban a közbeszerzési tanácsadóra olyan jogsértésekért is felelősséget telepítenek, amelyek más résztvevő feladatellátására vagy az ajánlatkérő döntésére vezethetők vissza. Önmagában egy Kbt.-sértés megállapítása nem indokolhatja automatikusan a tanácsadó személyes felelősségét.

A közbeszerzési szakértő részvétele nem üresítheti ki a többi résztvevő felelősségét. A bírálóbizottsági közreműködés sem korlátozódhat a szakértő által előkészített dokumentumok formális elfogadására. A szakértő felelősségének értékelésekor figyelembe kell venni a rendelkezésére bocsátott információkat, a felismerhető kockázatokat, dokumentált figyelmeztetéseit és azt, hogy szakmai javaslatától eltértek-e. A felismerhető közbeszerzési kockázatok jelzése elvárható, valamennyi szakterület tartalmi helytállóságának egyszemélyes garantálása azonban nem.

Javasoljuk egyértelműen rögzíteni:
- a tanácsadó közreműködésének kötelező tartalmát és szakmai felelősségének határait;
- a műszaki, pénzügyi, jogi és közbeszerzési szakértelmet biztosító személyek saját feladatellátásért viselt felelősségét;
- a bírálóbizottsági tagok érdemi vizsgálati és állásfoglalási kötelezettségét, valamint ehhez kapcsolódó felelősségét;

- az ajánlatkérő döntéshozóinak saját döntéseikért viselt felelősségét.

A hatályos Kbt. az ÁKSZ-ok bevonását egy szűkebb ajánlatkérői körre teszi kötelezővé, amely arra a téves következtetésre juttathatja az ajánlatkérőket, hogy a Stratégia is csak az ajánlatkérők egy szűkebb körére vonatkozik. A Stratégia továbbra sem írja elő az ajánlattevői oldalon a közbeszerzési szakértelem rendelkezésre állási kötelezettségét, pedig a gyakorlatban jelentős előnnyel jár, ha az ajánlattevői oldal is köteles lenne a közbeszerzési szakértelem bevonására. A professzionalizáció fő célja, a közbeszerzési szakértelem megkövetelése nem állhat meg az ajánlatkérő szervezetnél.

Szükségesnek tartjuk és javasoljuk, hogy a Stratégia kifejezetten és kiemelten rögzítse, hogy a Stratégia a Kbt. hatálya alá tartozó valamennyi ajánlatkérőre és ajánlattevőre vonatkozik.

II. Stratégia fő irányvonalára vonatkozó vélemény

Feladat- és tevékenység központú névjegyzék a becsült érték és közbeszerzési eljárás központúság helyett

A jelenlegi Stratégiában meghatározott 3 kategória becsült érték és közbeszerzési eljárás központú. A Stratégia azt rögzíti, hogy kizárólag közbeszerzési eljáráshoz szükséges közbeszerzési szakértelem, valamint azt, hogy kizárólag a magasabb becsült értékű és uniós forrásból megvalósuló közbeszerzési eljárásokhoz szükséges magasabb szintű szakértő.
Véleményünk szerint a közbeszerzési szakértelem szükségessége nem függ a közbeszerzési eljárás becsült értékétől és a közbeszerzés típusától. A közbeszerzési szakértelem komplexitását a jogszabályi összefüggések, az adott közbeszerzési tevékenységsorozat összetettsége adja. Egy nemzeti eljárásrendbe tartozó építési beruházás lehet sokkal összetettebb és bonyolultabb, mint egy uniós eljárásrendbe tartozó árubeszerzés. A becsült érték nem tükrözi az adott közbeszerzési eljáráshoz szükséges szakértelem mértékét. E tekintetben nincs különbség az 1. és 2. kategóriába tartozó szakértő között. Téves az a rendszer, amely a nemzeti eljárásrend szerinti közbeszerzési eljárást lefolytató szakértőt alacsonyabb szintre sorolja be és alacsonyabb követelményeket határoz meg, miközben kvázi ugyanazokat az eljárási cselekményeket végzi.

A korábbi javaslatunkban rávilágítottunk arra, hogy miért szükséges feladat- és tevékenységközpontú névjegyzék a becsült érték és eljárásközpontú megközelítés helyett.

Nem látjuk indokoltnak azt sem, hogy a keretmegállapodások (a továbbiakban: KM) általános jelleggel miért tartoznak kivételi körbe a közbeszerzési szakértelem magasabb szintje alól, hiszen egy versenyújranyitás is lehet összetett és problémás, ahol szükséges a szakértelem meghatározott szintje. A KM kivételi körbe tartozása azért sem értelmezhető, mert egy versenyújranyitás során adott esetben több száz millió Ft értékű szerződések (pl. informatika) megkötésére kerül sor és uniós forrás is felhasználásra kerülhet. A hatályos Kbt. is csak a közvetlen megrendelést nevesíti kivételi körként.

Az 1. kategóriás MIKSZ-ek esetében rögzíti a Stratégia, hogy kizárólag a szűk értelembe vett közbeszerzési eljárásba kell bevonni, a megelőző és a követő feladatokba (pl. szerződésmódosítás) nem. A Stratégia arra hivatkozik, hogy aránytalan teher lenne a MIKSZ igénybevétele a teljes folyamatban.

A korábbi javaslatunk alapján a közbeszerzési szakértelem 3 szintbe sorolandó, ahol a közbeszerzési tevékenységek/feladatok adják azt, hogy a szakembert melyik szintre kell besorolni és ehhez milyen képzéseket kell elvégezni. Mivel a névjegyzékre kerülési feltételeket tág körben javasoltuk meghatározni és a képzési követelmények biztosítják a feladathoz tartozó szakértelem szintjét, az ajánlatkérők számára nem aránytalan teher, hogy a saját munkavállalójukat is a feladathoz szükséges adott szintre emeljék.

Továbbra is azt gondoljuk, hogy a feladathoz kell rendelni a szakértelmet, ezért nem lehet általános jelleggel kijelenteni, hogy szűken vett közbeszerzési eljáráson kívüli feladatok egységesen a 2. szinthez és a 3. szinthez tartoznak, amely utóbbira semmilyen névjegyzék vagy követelmény sincs, vagy a nemzeti eljárásrendhez elég a 2. kategória.

Elfogadható, ha egy EPK-hoz egy alacsonyabb szintű szakember is elégséges, de pl. a szerződésmódosítások, a szerződésteljesítés szorosan összefüggenek a közbeszerzési eljárással, a közbeszerzési eljárás előkészítése pedig az egyik legfontosabb és legkritikusabb feladat, ahol összefüggések felismerése és rendszerszintű szemlélet szükséges. A szerződésmódosítás és szerződésteljesítési szakasz az egyik legkritikusabb szakasz, amely az uniós ellenőrző szervek részéről is hangsúlyos. Gyakori tapasztalat, hogy a szerződésmódosításokhoz és szerződésteljesítésekhez (pl. alvállalkozó bejelentés) kapcsolódó tevékenységet közbeszerzéshez nem értő munkatársak, jobb esetben „általános" jogászok próbálják ellátni. A professzionalitás azt is megkívánja, hogy a leggyakoribb jogsértésekhez a magasabb szakértői szintet rendeljük.

A 4.1.3. b) pont kizárja a kötelező MIKSZ-közreműködésből az előkészítést megelőző és az eljárás lezárását követő szakaszt, miközben a Kbt. 27. § (3) bekezdése szerinti szaktudást a teljesítés végéig megkövetelné. A két rendelkezés kapcsolatát tisztázni szükséges.

A 4.1.4. pont szerinti kettős bevonást – MIKSZ mellett külön minősítés nélküli szakértő alkalmazását – nem tartjuk indokoltnak, a szerződésmódosításoknál és az uniós elszámolásoknál sem. A kettős foglalkoztatásnak jelentős hátrányai vannak, ahol két szakember feladatát, felelősségét kell elhatárolni, az egymásra épülő eljárási szakaszok szét vannak osztva, fennáll az információveszteség. Ezenkívül statisztikával nincs alátámasztva, hogy mennyivel jelentene több terhet, ha az 1. kategóriás MIKSZ a szerződéses szakasz releváns tevékenységei során is eljárna, mivel a tevékenység jelentős része és így a díjazás jelentős része a közbeszerzési eljárásra esne.

Fontosnak tartjuk kiemelni, hogy a professzionalizáció lényege a valódi tevékenységvégzés, és az, hogy a valódi tevékenységvégzés során a valódi szakértelem végezze a tevékenységet. A közbeszerzési szakértelem biztosítása nem egy pecsétet vagy ellenjegyzést jelent, mert akkor a kialakult anomáliák nem szűnnek meg. A komplex képzési rendszer és kompetencia-fejlesztés célja, hogy a valódi tevékenységet végző szakember rendelkezzen szaktudással és kompetenciával és tevékenysége ne merüljön ki egy pecsét/ellenjegyzés elhelyezésében. Szükséges a tényleges szakmai közreműködés és a formális szakértői szerepvállalás közötti eltérés kezelése, és a Stratégia a tényleges szakmai közreműködést írja elő, követelje meg és támogassa.

Szükségesnek tartjuk és javasoljuk, hogy a 3 szint a közbeszerzési tevékenységek mentén kerüljenek felosztásra és ehhez igazodjanak a névjegyzékbe kerülési , megújítási és képzési követelmények, a közbeszerzési eljárás becsült érték alapú felosztása helyett.

Rendkívül problematikus, hogy maga a Stratégia létrehoz egy olyan szintet, hogy „Nem közbeszerzési munkakörben dolgozó, de egy ajánlatkérőnél közbeszerzés feladatok elvégzéséért is felelős munkatárs", akiket „nem szabályozva", csak „elősegíteni kell az ismeretszerzésben", továbbá rájuk vonatkozóan nincs névjegyzék, feladat és felelősségi rend. Rossz üzenetnek gondoljuk, hogy a professzionalizációra vonatkozó Stratégia úgy indul, hogy eleve elismeri és támogatja a „más munkakör" elsőbbségét és a közbeszerzési feladat mellékes jellegét, és a közbeszerzési feladatok egy részéhez (amelyek között lényegesek is vannak) nem határoz meg követelményeket.

A szakmai professzionalizációs javaslatunk pont azért vonatkozott feladat- és tevékenységközpontú névjegyzék kialakítására, mert az ajánlatkérők jellemzően más munkakörben foglalkoztatott munkatársakkal végeztetnek közbeszerzési feladatokat, akik teherként élik meg ezt a kiegészítő tevékenységet, nincsenek feltétlenül releváns ismereteik, nincs feladat-, felelősség-, képzési követelmény velük szemben.

A közbeszerzési jogsértések jelentős része nem közbeszerzési eljáráshoz kapcsolódik, hanem közbeszerzési eljáráson kívüli cselekmények eredménye, mint pl. közbeszerzési tárgy helytelen meghatározása, a részekre bontás tilalmának megsértése, a személyi hatály téves megítélése, a kivételi körök helytelen alkalmazása, közzétételi kötelezettségek elmaradása, nem jogszerű szerződésmódosítások, az alvállalkozói bejelentések és kifizetések szabálytalansága, vagy a pályázatok tartalmának összeállításából később keletkező közbeszerzés-jogi problémák, stb.

A korábbi javaslatunk lényege pont az volt, hogy „minden" közbeszerzési tevékenységhez közbeszerzési szakértelem szükséges, csak a tevékenység jellegétől és összetettségétől függően ez a szakértelem többszintű és más képzési követelmények kerülnek előírásra. A jelenlegi Kbt. 27. § (3) bekezdése is ezért nem megfelelő, mert kizárólag a közbeszerzési eljárásban követeli meg a közbeszerzési szakértelmet, a tanácsadói szintet pedig csak bizonyos esetekben, annak ellenére, hogy a közbeszerzési törvény alapján végzett feladatok köre nem kizárólag közbeszerzési eljárás lefolytatásából áll.

A szakmai professzionalizáció pont azzal valósulna meg, hogy megszünteti azokat a negatív jelenségeket, amelyek abból fakadnak, hogy a képzett közbeszerzési szakértelem általános jelleggel nem megkövetelt, ezért eleve hiányzik vagy hiányos.

Szeretnénk kiemelni, hogy nem azt tartjuk problémának, ha egy munkatárs több munkakört tölt be (kisebb ajánlatkérőknél ez szükségszerű), hanem azt tartjuk problémának, hogy a 2. és 3. kategóriában, különösen a közbeszerzési eljáráson kívüli közbeszerzési feladatok ellátáshoz nincs előírva (sem a Kbt-ben, sem a Stratégiában) közbeszerzési szakértelem és képzési követelmény.

Szükségesnek tartjuk és javasoljuk, hogy a 3. szint kerüljön átnevezésre és átalakításra, továbbá mindhárom szint esetében jegyzékbe vételi, az ellátandó tevékenységre vonatkozó szakértelmi és a tevékenységhez igazodó képzési követelmény legyen meghatározva,

összességében minden közbeszerzési tevékenységhez szükséges legyen közbeszerzési szakértelem. A Kbt. 27. § (3) bekezdését is ennek megfelelően indokolt módosítani.

III. 4.1. ponthoz kapcsolódó észrevételek – Névjegyzékre bekerülési és megújítási gyakorlati feltételek

A Stratégia sajnálatosan továbbra is darabszám központú. A Stratégia kifejezetten utal arra, hogy a KÖSZ korábban a gyakorlat és a vizsga/végzettség alternatív viszonyát, továbbá az eljárásszám-központúságtól való eltérést és az ajánlattevői tapasztalat elismerését javasolta. A mostani koncepció megtartja a darabszám-követelményt és kizárólag az ajánlatkérő által igazolt hároméves „közbeszerzési munkakört" nevesíti alternatívaként.

Ez a megoldás a - jelenleg névjegyzéken nem szereplő - szakemberek jelentős részét kizárja a névjegyzékre való felkerülésből és megújításból, mindamellett, hogy a nem munkaviszonyban tevékenységet végző szakembereket másodlagos fontosságúnak tekinti. Nem értjük, hogy a darabszámmal kapcsolatos aggályaink miért nem kerültek figyelembevételre.

A darabszám eltörlésére tett javaslatunkban kifejtettük, hogy a COVID, az uniós források elmaradása, a túlzott központosítás, a gazdasági válság, a jogorvoslati képviselet korlátozása, de főleg az ÁKSZ-rendszer létrehozása azt eredményezte, hogy számos tanácsadó „darabszám-igazolási" nehézséggel küzd, vagy azért, mert ÁKSZ és nem volt elegendő eljárás a munkáltatónál, vagy azért, mert FAKSZ és nem volt elegendő eljárás a piacon vagy mert az átalakításnál elhagyta a közbeszerzési piacot vagy az átalakítás óta lekerült a névjegyzékről. A FAKSZ státusz kivezetése, a jogosultságaik gyakorlására vonatkozó átmeneti szabályozás, az átmeneti szabályozás meghosszabbítását vagy meg nem hosszabbítását övező bizonytalanságok egyaránt kiszámíthatatlanná tették a közbeszerzők helyzetét. Lehet, hogy a statisztikák szerint az eljárások száma magas, de ez torzító adat, mert nem ismeretes, hogy az eljárásokban mekkora az ÁKSZ-ok/FAKSZ-ok szórása. De matematikai alapon kiszámítható, hogy ha jelenlegi 800 tanácsadónak kellene 15 darab eljárást igazolni, akkor 12.000 darab eljárásnak kellene lennie. Ezen túlmenően a darabszám nem tükrözi a szaktudást.

Az ajánlatkérő általi hároméves munkaviszony igazolást, mint egyetlen alternatív megoldást pedig súlyosan igazságtalannak tartjuk. A tanácsadók jelentős része nem munkaviszonyban végezte, végzi a tevékenységét, ezért az ajánlatkérőtől igazolást nem tud hozni. A külsős tanácsadók egy része lebonyolító szervezetnél vagy ügyvédi irodánál végzi a tevékenységét, de jelentős részüknek nincs olyan munkáltatója, amelyik nyilatkozni tudna. Az ajánlatkérői igazolás pedig ismét csak az ÁKSZ rendszer szerinti megközelítést tükrözi (ezáltal a szakemberek egy részének előnyben részesítését eredményezi), amely megközelítés miatt a rendszer eltorzult és ami miatt sokéves tapasztalattal bíró kollégák kiszorultak a tevékenységvégzésből.

A MIKSZ-ekre vonatkozó darabszám követelményt azért sem tudjuk értelmezni, mert a 2. kategóriába tartozó szakértőknek már csak vizsga vagy képzettség szükséges, annak ellenére, hogy az általuk lebonyolított eljárások száma jelentős (nemzeti rezsim).

A Stratégia kifejezetten ír arról, hogy ajánlatkérők számára terhet jelent, ha MIKSZ-et kell bevonni a teljes tevékenységláncolatba. Ez azt jelenti, hogy a Stratégia a 2. kategória létrehozásával, amellett,

hogy a 2. kategóriát a nemzeti eljárásokra kell bevonni, még ösztönzi is, hogy az ajánlatkérők ne MIKSZ-eket foglalkoztassanak, azaz a közbeszerzési eljárások és tevékenységek jelentős része, és ezáltal a darabszámok jelentős része a MIKSZ-eknek nem áll rendelkezésre. A MIKSZ-ek nem tudnak darabszámot gyűjteni, ha a nemzeti eljárásba (ideértve a 700 millió Ft. alatti építési beruházást) és egyéb közbeszerzési feladatokba nem kötelező őket bevonni, mert más kategóriás szakértői szint van a feladathoz rendelve!

Ezen kívül a „közbeszerzési munkakör" definiálatlan, mert nincs mögötte valódi tevékenység, ezért nem tud valódi alternatíva lenni a darabszámnak. A munkakör elnevezése és a jogviszony időtartama nem igazolja, hogy az érintett milyen feladatokat, milyen önállósággal és milyen rendszerességgel végzett. Ha valakit közbeszerzési referensi munkakörben foglalkoztatnak, de soha nem végzett tevékenységet, akkor az megfelel, mert a munkaköri leírása erre vonatkozik! A külsős FAKSZ, aki önhibáján kívül nem tudott elegendő darabszámot gyűjteni, pedig nem felel meg! Nem ritka eset, hogy a közbeszerzési munkaviszonyban eltöltött 3 év alatt az adott szakember alig 1-2 közbeszerzési eljárást bonyolít le, míg más szakember 1 év alatt több eljárást is. A két szakember jelentősen különböző tapasztalati szinten áll, a Stratégia mégis egyenértékűként kezeli.

A Stratégia továbbra sem foglalkozik az ajánlattevői oldalon szerzett tapasztalattal, amelyik van olyan értékes és összetett, mint pl. egy EPK lefolytatása, és a Stratégia már nem ismeri el a jogorvoslati, ellenőrzési tapasztalatot sem.

Természetesen értjük az ajánlatkérői aggályokat a gyakorlatigazolás hiányát illetően, de a darabszám követelmény az elmúlt években történtek miatt nem lehet reális elvárás, és nem reális elvárás mindaddig, amíg nem lesz elegendő elérhető eljárás. Véleményünk szerint, ha az ajánlatkérő meggyőződni kíván az adott személy gyakorlati tapasztalatáról, akkor a jogviszony létesítése előtt ezt egyéb módon megteheti, pl. állásinterjú, önéletrajz alapján.

El kell kerülni az utólagos diszkriminációt szakember és szakember, megszerzett és megszerezhető tudás és végzettség között azonos szakterülethez kapcsolódóan, azaz pl.

- aki korábban bármikor szerzett három év gyakorlatot,
- elvégezte a közbeszerzési referensi képzést vagy más elismert közbeszerzési tárgyú képzést (pl. szakjogász képzés, közbeszerzési szakértő képzés, vagy ide tartozhatna a stratégia által tervezett állami vizsga az újonnan belépni kívánó szakemberekre) az megfelel, továbbá enélkül is megfelel az, aki
- már volt valaha FAKSZ, ÁKSZ, HKT valamikor legalább 3 évig.

Ezektől a szakemberektől ne követeljen meg a rendszer ismételt gyakorlati időt vagy eljárásszámot vagy kezdő vizsgakövetelményt. Nem méltányos, hogy a 10-20 éve a közbeszerzés területén tevékenységet végző tanácsadó „darabszám" gyűjtésére fordítsa idejét, amikor a piacon elérhető eljárásszám nem tőle függ, a Stratégia szerint az eljárások többsége másik szinthez tartozik, és „egy darab" közbeszerzési eljárás is lehet olyan bonyolult, hogy szinte az összes jogi probléma előfordul, szemben pl. a sablonos Kbt. 115. § szerinti eljárásokkal. A tudást és a kompetenciát egyetlen bizonyított módszerrel lehet visszamérhetően fejleszteni: megfelelő képzéssel, azon belül elméleti és gyakorlati képzéssel és valamilyen számadással a tudásról. A tényleges gyakorlat mélysége, minősége

nem mérhető (főleg nem eljárásszámmal), azt majd a piac eldönti, hogy ki hogyan érvényesül, mennyi megbízást kap és miért kell helytállnia, mennyire vállal komplex vagy egyszerű megbízásokat stb.

A fenti anomáliák miatt javasoltuk korábban a darabszám ideiglenes elhagyását a követelmények közül és a névjegyzékbe kerülésre több lehetőség biztosítását, amíg a darabszám megszerzésének lehetősége újra biztosított lesz. A korábbi javaslatunkban az alábbi alternatív megoldásokat tüntettük fel, mint a szakértői rendszerbe történő belépési "kapukat":

- közbeszerzési szakterületen elért gyakorlati évek száma, amely mind az ajánlatkérői mind az ajánlattevői mind az ellenőrzési oldalon mind az ítélkezési oldalon végzett tevékenységet magában foglalja. A gyakorlati tevékenység keretében közbeszerzéshez (ajánlatkérői oldal) vagy közbeszerzési eljárásban való részvételhez szükséges eljárási cselekményhez (ajánlattevői oldal) vagy közbeszerzési ellenőrzéséhez kapcsolódó tevékenység (ellenőrzési oldal) vagy közbeszerzéssel összefüggő jogsértések vizsgálatával, jogorvoslattal kapcsolatban végzett tevékenység (ítélkezési oldal) is legyen elfogadható;
- vagy közbeszerzési területen végzett tudományos-oktatói-publikálási tevékenység (pl. a közbeszerzési szakterület oktatásával, kutatásával vagy szakmai folyóiratokban szakcikkek írásával kapcsolatos tevékenység);
- vagy az adott szinthez rendelt elvárt minimumfeladathoz igazodó vizsga, amely elméleti és gyakorlati elemeket is tartalmaz;
- vagy közbeszerzési szakirányú felsőfokú végzettség (pl. közbeszerzési szakjogász, közbeszerzési menedzser, jogi szakokleveles közbeszerzési referens);
- vagy aktív szakmai egyesületi tevékenység.

Szükségesnek tartjuk és javasoljuk, hogy további alternatív megoldások jelenjenek meg a névjegyzékbe bekerülésre, amelyek az utóbbi években kialakult torzító hatás hátrányait kiküszöbölik, legalább egy átmeneti időszakra.

A Stratégia személyközpontú. Ugyanakkor a tanácsadók egy része szervezeti keretek között végzi tevékenységét, például lebonyolító szervezeten, tanácsadó cégen vagy ügyvédi irodán keresztül. **Javasoljuk** tisztázni, hogy kizárólag természetes személyek számára nyitott a névjegyzék, és javasoljuk tisztázni a saját néven történő szerződéskötés és a társasági formában végezhető tevékenység viszonyát.

Javasoljuk egyértelműen meghatározni, hogy a tevékenység foglalkoztatási jogviszonyban és független tanácsadóként egyaránt végezhető, utóbbi esetben saját névben, egyéni vállalkozóként, gazdasági társaság keretében vagy ügyvédi tevékenységként is. A független működés lehetőségét a jogosultság megszerzésére, fenntartására és az egyes ajánlatkérők részére történő feladatellátásra vonatkozóan is következetesen biztosítani szükséges.

Javasoljuk, hogy a Stratégia rendezze azt is, hogy ha a személy egy szervezeten keresztül végzi tevékenységét, akkor például hogyan alakul a felelősség, a felelősségbiztosítás kérdése, a szervezetekre vonatkozóan külön nyilvántartás készül-e. Javasoljuk annak rögzítését is, hogy bár szervezet megbízásakor a szerződéses szolgáltató a vállalkozás, de a személyhez kötött szakértői jogosultságot és szakmai közreműködést a megjelölt természetes személy biztosítja.

Fontosnak tartjuk a szakmai életpálya-modell kialakítását, amely az utánpótlásra és a megtartásra is hangsúlyt helyez. A Stratégia a minősítési és képzési eszközökre helyezi a hangsúlyt; a szakmai pályamodell, munkaterhelés, megtartás, előmenetel és szervezeti ösztönzők kevésbé jelennek meg. A professzionalizáció ennél tágabb cél.

Javasoljuk külön humánerőforrás- és életpálya-fejlesztési célok, pilotok és felelősök meghatározását, nem feltétlenül egységes központi előmeneteli modellként.

Lényegesnek tartjuk a Stratégia újdonságai miatt hatásvizsgálat és mérhető monitoring beépítését is. A reform várhatóan költséget és kapacitásigényt generál. A Stratégia nem tartalmaz összefüggő, számszerűsített előzetes hatáselemzést; a monitoring mérőszámai sincsenek kellően konkretizálva.

Javasoljuk, hogy az intézkedési terv tartalmazzon arra vonatkozó feladatot, hogy a rendszer indulására legyenek meghatározva az induló és évenkénti mutatók (szakértői létszám, vizsga-elérhetőség, képzési részvétel, területi lefedettség, adminisztratív költség), amelyeket mérni kell.

IV. 4.1. ponthoz kapcsolódó észrevételek – Vizsga és képzettségi követelmények

1. Vizsga- és képzési követelmény

A vizsga, mint követelmény tekintetében szükségesnek tartjuk tisztázni, hogy a Stratégia mit ért „vizsga" alatt. A Stratégiából az olvasható ki, hogy a „vizsga" egy klasszikus „jelenléti, tételhúzós, iskolarendszerű" beszámoltatás, amelyet képzés előz meg.

Fontosnak tartjuk, hogy a folyamatos képzések pl. online vagy e-learning típusú képzések ne pusztán egy megtekintésből, kattintásból vagy aláírásból álljanak, hanem egyfajta releváns kérdéssor („teszt") zárja az adott képzést. Ezt a fajta beszámoltatást azonban a Stratégia olvasatában mi nem értelmezzük vizsgaként.

Javasoljuk, hogy az a fajta „vizsga" kizárólag a névjegyzékbe való bekerülés egyik alternatív megoldása legyen.

A Stratégia nem részletezi a vizsga tematika, -követelmények leendő tartalmát.

Javasoljuk stratégiai szinten rögzíteni, hogy a tanácsadói rendszer átalakítása (ideértve annak működését is) nem eredményezheti azt, hogy a névjegyzéken szereplő szakember „végzettségük jellege" miatt (pl. a mérnök, vagy közgazdász végzettségű szakemberek) kikerüljenek, azaz a vizsgák és képzések ne egy szakjogászi tematikát tükrözzék. Egyértelművé kell tenni, hogy a vizsgakötelezés a közbeszerzési szakértelemre vonatkozik, és nem terjed ki automatikusan a Kbt. 27. § (1)–(2) bekezdése szerinti jogi, pénzügyi és beszerzés tárgya szerinti szakértelemre, mert az egy másik lépése a rendszerfejlesztésnek. Az ügyvédeket érintő szabályokat az Üttv.-vel összhangban kell kialakítani azzal, hogy célszerű lehetővé tenni, hogy egyes képzések a MÜK továbbképzési rendszerében is pontot érjenek az ügyvédek esetében.

Javasoljuk, hogy az 1. kategória megszerzésének minden esetben feltétele kell, hogy legyen a felsőfokú végzettség. A közbeszerzési szakértői vizsga teljesítése alól mentesüljön az a személy, aki

felsőfokú közbeszerzési szakirányú szakképzettséggel – ideértve különösen a közbeszerzési szakjogász szakképzettséget – vagy közbeszerzési tárgyban szerzett doktori fokozattal rendelkezik.

Nem tartjuk jó megoldásnak, hogy a 2. kategóriába tartozó szakértőkre nincs továbbképzési kötelezettség, ehhez képest akár egy 699 millió Ft-os építési beruházásnál is eljárhatnak. Egy 699 millió Ft becsült értékű építési beruházásra irányuló közbeszerzési eljárásra is ugyanazok a jogszabályok vonatkoznak, mint a 700 millió Ft becsült értékű építési beruházás közbeszerzési eljárására. Ha az egyiket képes egy alacsonyabb kompetenciaszintű szakember is jogszerűen lebonyolítani, akkor a magasabb becsült értékűt, melyre pontosan ugyanazok a törvényi rendelkezések vonatkoznak, miért csak egy magasabb kompetenciaszintű szakember képes és jogosult. Az eljárások szabályos lefolytatása kivétel nélkül elvárás valamennyi ajánlatkérő felé. Ha egy 699 millió Ft. becsült értékű eljárás szabályos lefolytatására képes az alacsonyabb szintű szakember is, akkor felmerül a kérdés, hogy nem túlzó-e a képzési előírás a 700 millió Ft-os eljárást lebonyolító MIKSZ-ekkel szemben, és ezzel az egész rendszer értelmét veszti. A korábbi javaslatunk lényege az volt, hogy a tevékenységek alapján besorolt 3 szint a szintjéhez igazodó képzési követelményeket kell, hogy mindenki teljesítse. Így biztosítható a szaktudás mértéke és aktualitása és az, hogy ajánlatkérő a feladathoz mérten szükséges szakembert vonja be. A közbeszerzési szaktudást egységesen meg kell követelni azokhoz a feladatokhoz, amelyeket ellát. Nem elégséges a kompetencia-fejlesztés.

Javasoljuk, hogy a 2. kategóriába tartozó szakértők esetében is legyen képzési kötelezettség előírva. És megint utalunk arra a javaslatunkra, hogy tevékenység szerinti besorolás szükséges a becsült érték alapú besorolás helyett.

A 2. kategóriába tartozó, nem minősített szakértők igazolhatósága tekintetében a Stratégia oklevéllel igazolná a szakértelmet, de nem mutat be nyilvánosan ellenőrizhető nyilvántartást, illetve az oklevelek visszavonása, érvényessége, új vizsgakövetelmény esetén történő frissítése nem részletezett.

Javasoljuk, hogy egyszerű, adatvédelmi szempontból arányos, online ellenőrizhetőséget vagy hiteles elektronikus tanúsítvány legyen a követelmény, amelyhez nem kapcsolódik szükségtelen újabb nyilvántartási teher.

A Stratégia elismeri, hogy a jelenleg egyetemi szinten elérhető képzések nem biztosítanak a közbeszerzési szakma gyakorlásához szükséges megfelelő kompetenciákat, ugyanakkor a Stratégia szerint a MIKSZ-ek esetében a felsőfokú szakirányú közbeszerzési képesítést pedig elfogadja a minősített szakértői vizsga helyett, miközben a jelenleg megfelelő gyakorlati tapasztalatokkal rendelkező ÁKSZ/FAKSZ (akik nem rendelkeznek felsőfokú szakirányú képesítéssel, vagy közbeszerzési tárgyban szerzett doktori fokozattal) részéről pedig megköveteli a minősített szakértői vizsgát. Ez a névjegyzékben szereplő ÁKSZ/FAKSZ-ok tekintetében diszkriminatív megkülönböztetést is jelent, mivel a névjegyzékben való felvételükhöz a hatályos jogszabályok szerint elvárt képzettségi, gyakorlati és képzési követelményeket teljesítették. A Stratégia a közbeszerzési szakma professzionalizálására elvi célkitűzéseinek támogatása mellett az abban foglalt vizsgakötelezettségeket az ÁKSZ és FAKSZ névjegyzékben már szereplő szakértők számára nem, csak felmenő rendszerben támogatjuk.

A korábbi javaslatunkban a szakértői vizsga a névjegyzékre bekerülés egyik alternatív lehetősége volt a gyakorlatigazolás (és egyéb más megoldások) mellett. A korábbi javaslatunk enyhítette volna a

megkülönböztetést a különböző szakemberek között , mivel a gyakorlattal rendelkező, illetve az elméleti tudással rendelkező szakemberek is bekerülhetnének a névjegyzékre. Az elmélet és/vagy a gyakorlat hiánya a folyamatos képzési és vizsgázási kötelezettség, valamint a tevékenységvégzés miatt kiegyenlítődik. Ez a több bemeneti lehetőség a kezdeti időkben hasznos, mert biztosítja a szakemberállományt a 3 szintre, és elegendő időt hagy annak kidolgozására és bevezetésére, hogy az elmélet és a gyakorlat egyidejű megkövetelése mellett kerüljenek fel a szakemberek a névjegyzékre.

Javasoljuk, hogy a jelenlegi ÁKSZ- és FAKSZ-névjegyzékben szereplő személyek MIKSZ névjegyzékbe való automatikus bekerülésük mellett az ÁKSZ- és FAKSZ-személyeknek ne legyen előírás minősített vizsga tétele.

A vizsga alóli mentességet megalapozó „felsőfokú szakirányú közbeszerzési képesítés" és a „közbeszerzési tárgyban szerzett doktori fokozat" tartalma nincs pontosan definiálva; az eltérő időpontban vagy eltérő néven szerzett képzettségek kezelése vitás lehet.

Javasoljuk, hogy tételesen meghatározott elfogadási feltételek és dokumentálható egyenértékűségi eljárás legyen; ne csak az oklevél elnevezése számítson.

Javasoljuk a vizsgát kiváltó végzettségek pontos meghatározását. Amennyiben meghatározott végzettségek kiváltják a belépéshez szükséges vizsgát, az elfogadható szakképzettségeket és az egyenértékűség megállapításának feltételeit egzakt módon szükséges meghatározni. A doktori fokozat esetében a közbeszerzési tárgyhoz való kapcsolódás megállapításának szempontjait is rögzíteni szükséges. A végzettséghez kapcsolódó belépési mentesség a tudás naprakészségének későbbi, időszakos vizsgálata alól se biztosítson tartós felmentést. A mentesség ne pusztán a képzés elnevezésén alapuljon: annak tartalma és kimeneti követelményei feleljenek meg a kiváltott vizsga követelményeinek.

A Stratégia lehetővé tenné rendkívüli újabb vizsga előírását alapvető szabályozási változáskor. A felhatalmazás tárgyi és személyi határa ugyanakkor nem részletezett. Ezért kockázatot jelent, hogy jelentős szakmai kötelezettség keletkezhet meghatározatlan feltételekkel.

Javasoljuk annak rögzítését, hogy új vizsgát pontosan milyen törvényi feltételekkel, nyilvános tematikával, megfelelő idővel és arányos kivételekkel lehet előírni.

Javasoljuk a vizsgarendszer bevezetésének időbeli és jogtechnikai pontosítását. A Stratégia az új MIKSZ-rendszer bevezetését 2027. május 1-jére tervezi, ugyanakkor a szakértői vizsgák megszervezése csak 2028. január 1-jétől indulna meg. A tervezet szerint az újonnan névjegyzékbe kerülő, vizsgakötelezett személyeknek 2028. június 30-ig kellene teljesíteniük a vizsgakötelezettséget. Javasoljuk annak biztosítását, hogy a szakmai vizsgakötelezettség teljesítésének határideje a vizsgák tényleges, rendszeres rendelkezésre állásához igazodjon. A szabályozásnak ki kell zárnia annak lehetőségét, hogy valamely szakértő az állami vizsgáztatási kapacitások vagy a megfelelő vizsgaidőpontok hiánya miatt veszítse el jogosultságát. A vizsgakötelezettség teljesítésére biztosított határidő szükség szerinti meghosszabbításának feltételeit a végrehajtási jogszabály határozza meg.

Képzések, vizsgák költségei kapcsán kiemelten **szükségesnek tartjuk és javasoljuk**, hogy a Stratégia rögzítse, a képzési rendszerben való részvétel nem járhat magas díjakkal, az állami képzési

rendszer ingyenes vagy támogatott legyen. Az új rendszer bevezetésekor a professzionalizáció legfontosabb célja, hogy a közbeszerzési szakmaiság szintjét „általános jelleggel" megemelje, ott, ahol eddig nem volt előírás a közbeszerzési szakértelem és a képzés, ott kötelezően bevezesse, és a közbeszerzési szakértelmet egyidejűleg szinten tartsa és fejlessze. A tanácsadók fejlesztésén keresztül az egész közbeszerzési rendszer fejlődik. A magas díjazás szelektál, a tanácsadók pályaelhagyásához vezethet, a képzés tartalmi szempontok alapján történő kiválasztása helyett a díjnagyság lesz a döntő szempont, az anyagilag jobb helyzetben lévő tanácsadók jutnak előnyhöz és megjelennek az elkerülő megoldások.

További javaslataink a képzési rendszerhez:

Szükséges pontosítania a jogalkotónak, hogy melyek azok a képzések, amelyeket felsőfokú szakirányú közbeszerzési képesítésként elfogad. A piacon a jelenleg elérhető közbeszerzési képzések nem teljesen azonosak, elnevezésben és tematikában is eltérnek/eltérhetnek, ezért ez egyértelműsítené az elvárást. Szükséges lenne a felsőoktatási intézményeknél kezdeményezni, hogy keresztféléves indulási idők is legyenek elérhetőek, hogy ezzel elkerülhető legyen a túljelentkezés az átmeneti időben (ha valaki nem a vizsgát preferálja), illetve ez elősegítené az utánpótlást a jövőbeli tanácsadók esetében.

Fontosnak tartjuk a továbbképzési követelmények teljesíthetőségét rugalmas, a közbeszerzők munkavégzésével összeegyeztethető módon is biztosítani. A vizsgakötelezettségek teljesítése – a felkészítő tanfolyamokon és vizsgákon való részvétel, az oda- és visszautazás időigényére tekintettel – sokkal nehezebben illeszthető a praktizáló szakértők időbeosztásába, mint a jelenlegi kreditpontos képzési rendszerben elérhető és jól működő online képzések, amelyek rugalmasan, a szakértők számára megfelelő időben, és utazás nélkül elérhetőek. E körben a kisgyermekes, a vidéken élő és a mozgásában korlátozott szakértők szempontjainak figyelembevétele is szükséges.

Az EKR rendszerrel kapcsolatban jó lenne egy folyamatosan elérhető labor is, ahol rendszeresen lehet tesztelni vagy még jobb lenne egy külön tesztkörnyezet kialakítása, ahol akár az AI, akár egy előre programozott folyamat, mint ajánlattevő/ajánlatkérő/lebonyolító végigvezet eljárási cselekményeken, megmutatja a hibákat, technikákat a saját fókuszterületeken és ütemben stb.

A továbbképzésnek és az időszakos vizsgának egymást kiegészítve kell működnie: a képzés biztosítsa a tudás fejlesztésének lehetőségét, a vizsga pedig ellenőrizze annak tényleges alkalmazhatóságát. A kreditpontok formális összegyűjtése önmagában ne legyen elegendő a jogosultság tartós fenntartásához. A nem minősített szakértők esetében is szükséges a tudás naprakészségét biztosító, arányos továbbképzési és időszakos tudásellenőrzési követelmény.

A vizsgák, a gyakorlatigazolás, a mentességek és a megújítás feltételei legyenek pontosak, nyilvánosak és megfelelő idővel korábban megismerhetők. Előzetesen közzé kell tenni különösen a vizsgatematikát, a feladattípusokat, az értékelési szabályokat, a szükséges kreditpontokat, a kötelező kompetenciaterületeket, az igazolási módokat és a díjakat.

A kötelező képzések megfelelő gyakorisággal és arányos költséggel álljanak rendelkezésre. A jogosultság megújítását ne veszélyeztethesse a megfelelő képzési vagy vizsgalehetőség hiánya.

A hivatalos állami képzések mellett lehessen pontokat kapni piaci képzésekért, de azért a piaci szereplő felel és a kreditpontszám eléréséhez ne legyen szükséges piaci képzésekhez folyamodni. A két eltérő típusú képzés legyen megkülönböztetve, de a piaci alapú is legyen teljeskörűen ellenőrzött és akkreditált. Legyenek személyes részvétellel bíró állami konferenciák és képzések, de kötelező legyen rögzíteni és feltölteni az elhangzottakat és a részletesen kidolgozott tananyagot egy közös honlapra. A konferenciák és képzések anyaga legyen írásban is megfelelően kidolgozott és feldolgozható. Az állami képzések legyenek tartalmilag akkreditáltak valamennyi érintett, a joggyakorlatot irányító, vagy ellenőrző szervezet részéről. Ne fordulhasson elő, hogy az előadó saját később a KH, KDB, vagy KFF által el nem fogadott véleményeket mond el, ad elő. Bőséges képzési esemény kell. A gyakorlati képzés praktikusan a vonatkozó rendszerek, elsősorban jelenleg az EKR rendszer és nyilvántartások megfelelő szintű használatát kell, hogy jelentse, jogorvoslati oldalon pedig a benyújtással, elektronikus kommunikációval kapcsolatos oldalt. A Stratégia a közbeszerzési szakértői vizsgára való felkészülés és a vizsgák lebonyolításának feladatát az NKE-hez telepíti. Javasoljuk, hogy e feladat ellátásába több felsőfokú oktatási intézmény is bevonásra kerüljön, akár - az egységes képzési és vizsgakövetelmények meghatározását és kialakítását követően - felmenő rendszerben.

A Stratégia szerint az 1. és 2. kategóriába tartozó tanácsadói kör eltérő kompetenciaprofiljához azonos vizsga kapcsolódna. A Stratégia ezt adminisztratív kapacitáshiánnyal és rövid előkészítéssel magyarázza. Véleményünk szerint a kapacitáshiány és a rövid előkészítés nem elegendő indok arra, hogy „nemzeti eljárásrendért" (ideértve a 700 millió Ft. alatti építési beruházásokat is) felelős közbeszerzési szakértelemre kizárólag kompetenciákban eltérő követelmények vonatkoznak. Az online képzéseken való részvétel sem lehet teher. A 4.1.2. pont táblázata szerint a MIKSZ-ektől a Jogszabályok és a Közbeszerzési stratégia kompetenciánál 3-as, a minősítéssel nem rendelkező szakértőtől 1-es szintet várnak el, a vizsga mégis azonos. A 4.1.3. e) pont ennek ellenére a névjegyzékbe vétel feltételeit „elsősorban a vizsgakövetelmény bevezetése révén alapvetően szigorúnak" minősíti. Az azonos tartalmú vizsga továbbá nem jeleníti meg megfelelően a két szakértői kategória közötti tudás- és felelősségbeli különbséget. A korábbi javaslatunk megoldást adott a két szint különbségére azzal, hogy nem a közbeszerzési eljárások becsült értéke határozza meg a szakértői szintet, hanem az ellátott tevékenységek. Objektíven nem indokolt, hogy a két kategóriához azonos vizsga tartozik, de a 2. kategóriára nincs egyéb képzési követelmény.

Javasoljuk, hogy az 1. és 2. kategóriára eltérő vizsgakövetelmények vonatkozzanak, továbbá a 2. kategóriára eltérő képzési követelmények is.

2. Kompetenciák

A táblázat 19 kompetenciát emel ki a ProcurCompEU 30 kulcskompetenciájából. A Stratégia nem fejti ki teljesen, miért éppen ezek és miért éppen ezek a jártassági szintek szerepelnek a kötelező szabályozási modell alapjaként. Ez különösen a jogszabályismeret, konfliktuskezelés és szerződéskezelés szintjeinél igényel magyarázatot.

A Jogszabályok kompetencia elvárt szintje egyik kategóriánál sem igazodik a hozzá rendelt feladatokhoz: az önálló eljáráslefolytatáshoz az alapszint, a döntőbizottsági képviselethez a haladó szint alacsonynak tűnik.

Javasoljuk, hogy a kompetenciamátrixhoz készüljön rövid, feladattípusokra és munkakörökre épülő módszertani indokolás, a követelmények empirikus felmérésével.

A Stratégiában feltüntetett kompetenciák között egyáltalán nem szerepelnek humán kompetenciák. A humán kompetenciák között találhatóak olyan lényeges kompetenciák (pl. 21, 23, 28, 29, 30), amelyek lényeges szerepet játszanak a gyakori jogsértések megelőzésében, illetve alkalmasak a hatékonyság növelésére, az egész közbeszerzési rendszer fejlesztésére.

Javasoljuk humán kompetenciák beemelését a Stratégiába.

Nem tisztázott, hogy a Stratégia szerinti kompetenciák elvárása mennyiben bővíti a MIKSZ és nem MIKSZ közbeszerzési szakértők felelősségi köreit. A kompetenciák között olyanok is megjelennek (például tervezés, beszállítók kezelése, közbeszerzési stratégia, igazolás és kifizetés), amelyek túlmutatnak az ajánlatkérő által csak egy adott közbeszerzési igény megvalósítására vonatkozó szokásos megbízás tartalmi keretein, és részben más szakterületekhez tartozó szakértelmet is feltételeznek (például a kifizetés alapját képező számlák tartalmi és pénzügyi szempontú megítélése). Ugyanakkor a közbeszerzési szakértőkre vonatkozó szabályozás visszatérő problémája volt a közbeszerző felelősségi köreinek világos és észszerű keretek között való meghatározása. Ha a jogalkotó által elvárt kompetenciák bővülnek, ennek mentén a felelősség terjedelme is bővülne. Az eredeti koncepciónk szerint a közbeszerzési szakértelem fejlesztése az egész közbeszerzési rendszerre visszahat, de ez nem jelentheti azt, hogy más feladatát, felelősségi körét átveszi.

Ezért szükséges és javasolt a Stratégiában rögzíteni, hogy a kompetencia elsajátítása nem jelenti a feladat és a felelősség automatikus áthárítását.

Számos kompetencia inkább szervezeti szintű kompetencia, nem pedig közbeszerzési szakember szintjén elvárható képesség. A Stratégia így fogalmaz: *"A közbeszerzési tanácsadó névjegyzékbe való felvételét kizárólag természetes személyként kérheti, függetlenül attól, hogy foglalkoztatási vagy más jogviszonyban áll-e valamely szervezettel."*

A szervezetszintű kompetenciák elvárása egyetlen személytől azt a benyomást kelti, mintha a szakember az ajánlatkérő teljes közbeszerzési szervezeti stratégiát irányítaná. Viszont egy független szakembertől nem várható el, hogy a közbeszerzési eljárás előkészítésén és lebonyolításán túl is szerepet vállaljon az egyes ajánlatkérők működésében.

Több kompetencia előírása sugalmazza azt, hogy az ajánlatkérői, mint szervezeti feladatok és a szakember személyes felelősségét képező feladatok nem különülnek el egymástól, azokat összemosva kezeli a Stratégia:
- Tervezés
- Kategóriaspecifikus szakértelem
- Beszállítók kezelése
- Tárgyalások
- Igényfelmérés
- Piacelemzés és piaci részvétel
- Igazolás és kifizetés

Javasoljuk, hogy a szervezeti és a szakemberszintű kompetenciák legyenek élesen elhatárolva, hogy egyértelműen meghatározhatóak legyenek a felelősségi körök különös tekintettel arra, hogy a Stratégia fenntartja a felelősségbiztosításra vonatkozó követelményt a független szakértők vonatkozásában. Ezért is szükséges a Stratégiában rögzíteni, hogy a kompetencia elsajátítása nem jelenti a feladat és a felelősség automatikus áthárítását.

Fontosnak tartjuk kiemelni, hogy a kompetenciák fejlesztése más szemléletet tükröz. A kompetencia elsősorban az önfejlesztésről és a fejlődési lehetőségek megteremtéséről, a támogatásról szól és nem lehet abban a körben sem kezelni, ahogy a stratégiai javaslat leszűkíti. Ami szerintünk a gyakorlatban lehet és ami a ProcureComp-ból is következik, az egy interdiszciplináris együttműködést segítő közösségi kompetencia fejlesztés előmozdítása.

V. A névjegyzéken szereplő ÁKSZ/FAKSZ-ok átkerülésére vonatkozó javaslat

A Stratégia rendelkezik a FAKSZ- és ÁKSZ-névjegyzékben szereplő szakértők automatikus MIKSZ-névjegyzékbe vételéről, azonban nem rendezi kifejezetten a 2027. május 1-jén már folyamatban lévő közbeszerzési eljárások szakértői közreműködésének folytonosságát. Az új rendszer bevezetése nem eredményezhet indokolatlan szerződésmódosítási, nyilatkozattételi vagy más adminisztratív kötelezettséget az ajánlatkérők és a tanácsadók számára.

Javasoljuk a Stratégia 4.1.3. h) pontját az alábbi rendelkezéssel kiegészíteni: *„A MIKSZ-rendszer hatálybalépésekor folyamatban lévő közbeszerzési eljárásokban a korábban jogszerűen bevont FAKSZ vagy ÁKSZ a MIKSZ-névjegyzékbe történő automatikus átkerülést követően külön nyilatkozat, újabb megbízási szerződés vagy a közbeszerzési dokumentumok módosítása nélkül folytathatja tevékenységét. A jogosultsági rendszer megváltozása a korábban jogszerűen elvégzett eljárási cselekmények érvényességét nem érinti.”* Az átmeneti rendelkezések kialakításakor az EKR-ben kezelt jogosultságok és hozzáférések folytonosságát is biztosítani szükséges.

A Stratégia az új MIKSZ-rendszer bevezetését 2027. május 1-jére tervezi, ugyanakkor nem rendezi megfelelően azoknak a közbeszerzési szaktanácsadóknak a helyzetét, akik a korábban előírt átmeneti határidőt betartva, FAKSZ-jogosultságuk megszüntetésével már megszerezték az ÁKSZ-jogosultságot és az átmeneti időszak alatt lejárhat, vagy akik az ÁKSZ rendszer miatt elvesztették FAKSZ-jogosultságukat.

Javasoljuk külön tisztázni a szünetelő, lejárt és megújuló jogosultságok sorsát. Javasoljuk, hogy a már FAKSZ és ÁKSZ jogosultsággal rendelkező szakértők automatikusan kerüljenek át a MIKSZ névjegyzékbe, arra tekintettel, hogy a szakma gyakorlásához szükséges névjegyzékbe vételt már korábban kérelmezték, illetve a névjegyzékbe vétel során igazolták a releváns közbeszerzési gyakorlatukat.

A már nyilvántartott FAKSZ-ok és ÁKSZ-ok esetében támogatjuk a Stratégia által javasolt automatikus MIKSZ névjegyzékbe vételt, de újabb gyakorlati igazolási kötelezettség és vizsgakötelezettség nélkül.

A jelenlegi rendszert és az érintett szakértők igénybevételének lehetőségét az új rendszer tényleges működőképességéig, megfelelő felkészülési idő biztosításával szükséges meghosszabbítani. Az átállás

nem eredményezhet jogosultsági vagy szakértői kapacitásbeli hiányt. A jogalkotás, a nyilvántartási fejlesztések vagy a vizsgáztatás esetleges késedelme nem járhat az érintettek jogosultságvesztésével. Ismereteink szerint egyes szakemberek a korábbi szakmagyakorlási lehetőségeik és ügyfélkapcsolataik megőrzése érdekében létesítettek ÁKSZ-státuszt lehetővé tevő foglalkoztatási jogviszonyt. Az új rendszerben várhatóan többen visszatérnek a független tanácsadói működéshez.

Javasoljuk egyértelműen rögzíteni, hogy az automatikusan átvezetett szakértők minősített jogosultsága nem függ a korábbi ajánlatkérői foglalkoztatási jogviszony fennmaradásától. A független működésre áttéréshez a szükséges adatváltozások bejelentése és a kapcsolódó biztosítási követelmények teljesítése legyen elegendő.

Az intézkedési terv 1. pontja a FAKSZ-jogosultság átmeneti meghosszabbítását is tartalmazó Kbt.-tervezet elkészítésének határidejét 2026. december 31-ében határozza meg. Ez egybeesik a Kbt. 197/E. § (1) bekezdése szerinti átmeneti időszak végével. A tervezet elkészítése tehát nem biztosítja, hogy a meghosszabbítás a lejárat előtt hatályba lépjen.

A FAKSZ-jogosultság a Kbt. 197/E. § (1) bekezdése szerint 2026. december 31-ig él, a MIKSZ-rendszer 2027. május 1-jén indul. A Stratégia az intézkedési terv 1. pontjában „a FAKSZ jogosultság átmeneti fennállásának meghosszabbítását" is a 2027. április 15-ére tervezett elfogadási csomagba sorolja. Ha a meghosszabbítás nem lép hatályba 2026. december 31. előtt, 2027. január 1-jétől a FAKSZ nem vonható be az ÁKSZ-köteles árubeszerzési és szolgáltatási eljárásokba, és nem láthat el döntőbizottsági képviseletet. A Stratégia saját adatai szerint 2026. június 30-án 691 szakértő tevékenykedett FAKSZ-ként és 180 ÁKSZ-ként.

Javasoljuk, hogy a FAKSZ-jogosultság meghosszabbítása — a Kbt. 197/E. § (1) és (2a) bekezdésének módosításával — a MIKSZ-csomagtól elkülönítve, 2026. december 31. előtt hatályba lépjen. A rendezés nem halasztható a MIKSZ-rendszer 2027. május 1-jei bevezetéséig. Javasoljuk az 5. fejezet intézkedési tervét ennek megfelelően külön jogalkotási feladattal kiegészíteni. Javasoljuk továbbá részletes átvezetési és folyamatban lévő megbízásokra vonatkozó szabályozást.

Az átmeneti időszak szabályozásához az alábbi jogalkotási javaslatot tesszük 2027. január 1-jei hatálybalépéssel:

- **3. § 2a. pont:** az állami közbeszerzési szaktanácsadó fogalmából el kell hagyni az ajánlatkérő általi foglalkoztatás kötelező feltételét. A jogosultságot a szakmai minősítéshez és a névjegyzéki bejegyzéshez kell kötni, nem valamely foglalkoztató ajánlatkérő személyéhez.
- **27. § (3b) bekezdés:** meg kell szüntetni a más ajánlatkérővel létesítendő megbízási jogviszony foglalkoztató ajánlatkérő általi engedélyezésének követelményét. A szakértő a tevékenységét önállóan, illetve gazdasági társaság keretében is végezhesse.
- **187. § (13) bekezdés:** a törlési feltételeket összhangba kell hozni azzal, hogy a foglalkoztatási jogviszony hiánya vagy megszűnése önmagában ne eredményezhesse a szakértőnévjegyzékből történő törlését.
- **197/E. §:** az átmeneti rendelkezéseket ki kell egészíteni úgy, hogy a FAKSZ-jogosultság további fenntartásával párhuzamosan az ÁKSZ-ok számára is biztosítottak legyenek az azonos szakmagyakorlási feltételek.

- A **478/2023. (X. 31.) Korm. rendelet 2. § (2) bekezdés h) pontjának, 3. § (1)–(2) bekezdésének és 20. § (1) bekezdés f) pontjának** megfelelő módosítását a foglalkoztatási jogviszony igazolásával, megszűnésével és nyilvántartásával kapcsolatos kötelező rendelkezések megszüntetése érdekében.
- A **478/2023. (X. 31.) Korm. rendelet 18. § (10) bekezdésének** módosítását annak érdekében, hogy az ÁKSZ a szaktanácsadói tevékenységét a 257/2018. (XII. 18.) Korm. rendelet 21. § (11)–(12) bekezdése szerinti FAKSZ-szabályozással azonos módon, gazdasági társaság tagjaként vagy alkalmazottjaként is végezhesse, a személyes szakmai felelősség fenntartása mellett.
- A társas vállalkozási formában végzett tevékenység szabályozásánál a 257/2018. (XII. 18.) Korm. rendelet 21. § (11)–(12) bekezdésében alkalmazott megoldás megfelelő kiindulópont, a személyes szakmai felelősség és a szükséges felelősségbiztosítási követelmények fenntartása mellett

VI. A közbeszerzési szakmára vonatkozó szabályozásra vonatkozó további javaslatok

1. 4.1.3. pont – Jogorvoslati képviselet

A jelenlegi szabályozás szerint a Kbt. 145. § (7) bekezdés az ÁKSZ, a kamarai jogtanácsos és az ügyvéd általi képviseletet nevesíti. A jogosultsági rendszer átalakítása során biztosítani kell, hogy a Stratégia bevezetéséig tartó átmeneti időszakban a FAKSZ-ok és ÁKSZ-ok, majd a bevezetéskor a jelenleg FAKSZ/ÁKSZ-jogosultsággal rendelkező szakértők képviseleti jogosultsága a MIKSZ-rendszerbe (ha oda kerülnek) történő átkerüléskor változatlanul fennmaradjon.

Javasoljuk, hogy a MIKSZ-ek mind a Közbeszerzési Döntőbizottság mind a bíróság előtt láthassanak el képviseletet. A képviseleti jogosultságához célzott jogorvoslati ismereteket is javasolt rendelni.

Javasoljuk, hogy az új rendszerhez kapcsolódó jogalkotás során a Kbt. 145. § (7) bekezdését és Kbt. 197/E. § (2a) bekezdését kifejezetten módosítsák, és az átmeneti időszakban mind az ÁKSZ-okat, mind a FAKSZ-okat, majd 2027. május 1-jétől a MIKSZ-et a Közbeszerzési Döntőbizottság és a bíróság előtti képviseletre jogosult szakemberek között nevesítsék. A Közbeszerzési Döntőbizottság előtti képviselet és a bírósági felülvizsgálat elkülönítése érdekében a MIKSZ-ek képviseleti jogosultságát a Közbeszerzési Döntőbizottság előtti eljárás és a bírósági eljárás eltérő képviseleti szabályai szerint kell pontosan meghatározni. Javasoljuk a Kbt. 145. § (7) bekezdéséhez és a Kbt. 197/E. § (2a) bekezdéséhez, továbbá a vonatkozó eljárási szabályokhoz igazított kifejezett jogosultsági rendelkezést.

Szeretnénk kiemelni, hogy a tanácsadói szintek megosztását nem az eljárás becsült értékéhez, hanem a feladatok tartalmához és jellegéhez mérten javasoljuk kialakítani, ezért a jogorvoslati feladatok ellátása a legfelső szintű közbeszerzési tanácsadó feladatának gondoljuk.

2. Felelősségbiztosítás – 4.1.3. f) pont

Véleményünk szerint a közbeszerzési szakértelem felelőssége nem függ a becsült érték nagyságától. A felelősségbiztosítás a foglalkoztatási jogviszony jellegétől függ, ahogy azt a Stratégia is bemutatja. Lényegesnek tartjuk, hogy ha jogalkotó a felelősségbiztosítás kötelező jellege mellett dönt, akkor a megbízók és a tanácsadók védelme érdekében a felelősségbiztosítás általánosan megkövetelt legyen.

Nem tartjuk indokoltnak, hogy a 2. kategóriába tartozó „nem MIKSZ”-ek esetében nem szükséges felelősségbiztosítás. A 699 millió Ft. becsült értékű építési beruházás is ugyanolyan felelősséggel jár, mint a 700 millió Ft. becsült értékű építési beruházás.

Javasoljuk, hogy ha jogalkotó ragaszkodik a felelősségbiztosításhoz, akkor a 2. kategóriába tartozó „nem MIKSZ”-ek esetében is szükséges legyen a felelősségbiztosítás. Ugyanakkor jelezzük, hogy a korábban megküldött véleményünk lényege a kötelező felelősségbiztosítás eltörlése volt annak megkülönböztető jellege miatt és amiatt, hogy a jogszabályban feltüntetett összeg nem alátámasztott, a közbeszerzési tanácsadó tevékenységétől függően sok és kevés is lehet.

Az ügyvédi tevékenység keretében tevékenységet végzőkre tervezett mentesség a tényleges biztosítási fedezet vizsgálata nélkül félreérthető. Az ügyvédi biztosítás megléte önmagában nem garantál valamennyi tevékenységre fedezetet. A külön biztosítás alóli mentesség csak igazoltan egyenértékű ügyvédi felelősségbiztosítás esetén indokolt.

Javasoljuk, hogy a külön biztosítás alóli mentesség a megfelelő terjedelmű, igazolt egyenértékű biztosítási fedezethez kapcsolódjon. A biztosítási minimumot és az ügyfélvédelmi garanciát külön kell mérlegelni. Az egyenértékűségnek az anyagban hivatkozott, legalább évi 50 millió Ft-os és káreseményenként 25 millió Ft-os fedezetre, valamint a döntőbizottsági bírsághoz és a támogatásvesztéshez kapcsolódó kockázatokra is ki kell terjednie.

3. Érdekképviselet – 4.1.3. c) pont

A Stratégia rögzíti, hogy *"A Kbt. 182. §-ának módosításával biztosítani szükséges, hogy a Tanácsban közbeszerzési szakértők képviseletét a KÖSZ delegáltja lássa el."* Emellett a KÖSZ érdekképviseleti szerepet is kap. Egyúttal a Stratégia megszünteti a KTSZT-t és elveti a kamara létrehozását.

A KÖSZ egy önszerveződésen alapuló, önkéntes tagsággal bíró egyesületi formában működő civil szervezet és bár 2004 óta működik és jelenleg is aktív, a szervezet motorját biztosító vezetőségi tagok társadalmi munka keretében végzik a feladatukat, ami azt jelenti, hogy a szervezet működésének intenzitásában, hatékonyságában van egy természetszerű korlát (az, amennyit az egyébként tényleges szakmai munkát végző szakemberek a munkájuk mellett, szabadidejükben erre a feladatra tudnak fordítani). Ezért tettünk javaslatot arra még a stratégiaalkotás elején, hogy a közbeszerzési szakma képviselete több pilléren legyen biztosított.

Továbbra is **szükségesnek tartjuk és javasoljuk**, hogy a Közbeszerzések Tanácsában nagyobb létszámmal legyen képviselve a közbeszerzési szakma a jelenlegi 1 fő helyett.

A Stratégia megszünteti a KTSZT-t, amelynek fennmaradására korábban felbővített létszámmal és átalakított feladatkörre tettünk javaslatot.

Tekintettel arra, hogy a KTSZT megszűnik, **szükségesnek tartjuk és javasoljuk**, hogy a Stratégia rögzítse egy olyan Platform/Munkacsoport létrehozásának kötelezettségét, ahol a közbeszerzési szakma érdemi párbeszédet tud kialakítani a jogalkotó, jogalkalmazó és ellenőrző szervezetekkel. A

Közbeszerzések Tanácsa más szerepkört ellátó fórum, ezért nem elégséges, hogy egyetlen tanácsi tagság biztosítaná az egész közbeszerzési szakma részvételét a folyamatokban.

Ha elfogadjuk elfogadható szempontként azt, hogy erre a szakember bázisra nem érdemes, nem kivitelezhető kamara létrehozása, akkor is szükséges valamilyen megoldás arra, hogy egy jelenleg aktívan működő civil szervezet folyamatos, aktív működése, ezáltal a KT tagságbeli részvétele és a valódi szakmai képviselet biztosított legyen (pl. valamilyen megoldással kötelező tagság előírása, vagy előny biztosítása a továbbképzések elvégzésénél azoknak, akik egyesületi tagok, vagy más módon stb.). Esetleg ezzel kapcsolatban a Stratégia rögzíthetne valamilyen jövőben kialakítandó szempontrendszert, vagy ennek irányát.

A KÖSZ szakmai közreműködésének biztosítása érdekében **javasoljuk**, hogy a KÖSZ részére biztosítsanak véleményezési jogosultságot:

- a névjegyzékbe vételi követelményeinek kialakításában és módosításában;
- a közbeszerzési szakértői vizsgakövetelmények meghatározásában;
- a továbbképzési rendszer akkreditációs szempontrendszerének kialakításában;
- a szakértői tevékenységre vonatkozó végrehajtási szabályok módosításának előkészítésében.

A szakmai érdekképviselet bevonása hozzájárulhat ahhoz, hogy az új követelmények a tényleges közbeszerzési jogalkalmazási tapasztalatokat is megfelelően tükrözzék.

4. Összeférhetetlenség, függetlenség és felelősség szabályozása

A szakértői jelenlét általános előírása mellett a Stratégia nem teszi egyértelművé, milyen terjedelemben felel a szakértő a műszaki, pénzügyi vagy projektmenedzsment-döntésekért. A szakértőkre nem indokolt olyan tevékenységért felelősséget telepíteni, amelyhez nincs tényleges döntési vagy szakmai kompetenciája.

Javasoljuk, hogy a közbeszerzési szakértő szakmai felelőssége a dokumentált feladatkörére terjedjen ki; az ajánlatkérő döntési felelőssége, a többi szakértő feladata és az összeférhetetlenségi követelmények világosan különüljenek el.

A „független" tanácsadók összeférhetetlenségének biztosítása érdekében megfelelő összeférhetetlenségi szabályokat szükséges alkotni.

Javasoljuk, hogy a Kbt. 25. §-ával összhangban szabályozzák az összeférhetetetlenségi helyzeteket, pl. a párhuzamos ajánlatkérői és ajánlattevői munkavégzés tilalmát ugyanabban az eljárásban, továbbá az azonos piaci szegmensben végzett párhuzamos tevékenység korlátait. Ehhez nyilatkozattételi és nyilvántartási kötelezettség is kapcsolódhat.

A független közbeszerzési szakértői tevékenység fogalma és szabályozási szerepét illető észrevételeink. A Stratégia a független tanácsadói tevékenység lehetőségének ismételt biztosítását támogatja, ugyanakkor nem határozza meg egyértelműen, hogy a függetlenségnek az új szakértői rendszerben milyen tartalmi jelentősége és szerepe lenne. Különbséget szükséges tenni az ajánlatkérőtől szervezetileg független, külső szakértő, a szakmai döntéseiben önállóan eljáró

szakember, valamint az összeférhetetlenségi követelményeknek megfelelő szakértő fogalma között. Ezek egymással összefüggő, de nem azonos követelmények.

A Sratégia alapján nem egyértelmű, hogy a független szakértő bevonása valamely közbeszerzési eljárási vagy ajánlatkérői körben önálló követelményként jelenne-e meg, vagy kizárólag annak lehetőségét kívánják biztosítani, hogy a MIKSZ-ek az ajánlatkérővel fennálló foglalkoztatási jogviszony nélkül is végezhessék tevékenységüket.

Javasoljuk, hogy a Stratégia határozza meg egyértelműen a független szakértő fogalmát, a függetlenség jelentőségét és azt, hogy az új szabályozásban indokolt-e meghatározott esetekben független szakértő kötelező bevonása. Ennek során különösen fontosnak tartjuk a szakmai függetlenség és az összeférhetetlenségi követelmények megfelelő elhatárolását.

A Képzők és vizsgáztatók függetlenségével kapcsolatos észrevételünk az alábbi. A 4.2. pont szerint a Pénzügyminisztérium (feltételezzük, hogy 2026.10.20-i módosítás óta Vidék- és Településfejlesztési Minisztérium) a tervezet szerint vizsgát állítana össze, képzéseket és vizsgaközpontokat akkreditálna, valamint maga is képezne. A Hatóság szintén képzési és vizsgáztatási feladatokat kapna.

Javasolt az akkreditáló, vizsgáztató és képző szerepek megfelelő elválasztása.

A Pénzügyminisztérium (feltételezzük, hogy 2026.10.20-i módosítás óta helyesen: *Vidék- és Településfejlesztési Minisztérium*) a képzések és vizsgák tartalmának kialakításában, akkreditációban és más feladatokban is szerepet kapna. A szerepek összekapcsolódása esetén biztosítani kell az elfogulatlan akkreditációt és a döntések kontrollját. További végrehajtási kockázatot jelenthet, hogy a Stratégia a Pénzügyminisztérium számára jelentős akkreditációs, koordinációs és vizsgarendszer-fejlesztési feladatokat határoz meg, miközben maga is utal arra, hogy a minisztérium nem rendelkezik jelentős saját oktatási kapacitással.

Ezért **javasoljuk** annak részletes bemutatását, hogy az egyes intézményi feladatokat milyen személyi, pénzügyi és külső képzői kapacitások biztosítják majd. Javasoljuk nyilvános objektív akkreditációs feltételek meghatározását, az összeférhetetlenség kezelését, indokolási és jogorvoslati garanciák kialakítását.

5. A professzionalizáció javításának egyéb eszközei – 4.3. pont

1. Gyakorlati útmutatók

A hatályosság és a döntőbizottsági/bírósági gyakorlat változása miatt viszont fontos az aktualizálás és az aktualizálási felelősség, valamint az egységes joggyakorlat bemutatása.
Ezért **javasoljuk** a Stratégiában rögzíteni, hogy az útmutatókat az ellenőrző szervek (KH, ÁSZ, IH, GVH, EUTAF, ÁSZ stb.) egyeztetése mellett kell kiadni, továbbá prioritáslistás, verziózott tudástár kiépítése a Stratégia része, dátum és felelős megjelölésével.

2. Mentorprogram

Az állami ajánlatkérőknél szervezett mentorprogram jó kezdeményezés, de a gyakorlati tudás jelentős része független tanácsadóknál, ügyvédi irodáknál és tanácsadó vállalkozásoknál is rendelkezésre áll. **Javasoljuk** a program megnyitását megfelelő szakmai tapasztalattal rendelkező piaci szakértők és szakmai szervezetek előtt, összeférhetetlenségi és titokvédelmi garanciákkal.

3. Jogorvoslati adatbázis kiegészítése

Javasoljuk egyértelműsíteni, hogy a „jogorvoslati adat" fogalma magában foglalja nemcsak a Közbeszerzési Döntőbizottság döntéseit, hanem a kapcsolódó hazai és uniós bíróságok döntéseit is, a jogorvoslati adatbázis az „ügyhöz" kapcsolódó összes döntést tartalmazza és összekapcsolja. Azaz a Közbeszerzési Döntőbizottság nem kizárólag a saját döntéseit rögzíti az EKR-ben.

Lényegesnek tartjuk annak a minimumkövetelménynek a rögzítését, hogy a jogorvoslati adatbázisban

- legyenek külön feltüntetve a jogorvoslati kérelemmel/kezdeményezéssel érintett jogszabályhelyek, valamint külön a megsértett jogszabályi rendelkezések;
- tartalmazza az esetleges megváltoztatás/megszüntetés megjelenítését is;
- biztosított legyen legalább a döntések tartalmában való kereshetőség, ügyszám-, jogszabályhely-, tárgy-, jogkérdés- és eredmény szerinti kereshetőség.

4. Közbeszerzési intézményrendszer „kötelezése"

A jogalkalmazásban kiemelt szerepe van a közbeszerzési intézményrendszernek. **Szükségesnek tartjuk és javasoljuk** annak szerepeltetését a Stratégiában, hogy az intézményrendszer minden szervezete köteles útmutatók, képzési anyagok kibocsátására, illetve rendezvények, konferenciák tartására.

5. Digitális kompetenciák és MI-eszközök

A Stratégia megemlíti az MI-eszközök fejlesztését, de konkrét feladatot, felelőst, kimenetet és határidőt nem rendel hozzá. Az adatvédelem, titoktartás és emberi ellenőrzés szempontjai sem bontakoznak ki.

Javasoljuk annak rögzítését, hogy a kompetenciafejlesztés része a fokozatos digitális komptenciafejlesztés is, amelyhez kompetenciafejlesztési intézkedést és jógyakorlat-útmutatót javaslunk, biztonsági, adatvédelmi és szakmai kontroll mellett.

VII. Az 5. pontban foglalt intézkedési tervvel kapcsolatos vélemény

A Stratégia intézkedési terve meghatározza az új szakértői rendszer bevezetésének főbb időpontjait, azonban az ütemezés több helyen pontosításra, illetve módosításra szorul. Egyes határidők eltérnek a Stratégia szöveges részében szereplő időtartamoktól, más esetekben az egymásra épülő feladatok sorrendje nem biztosítja egyértelműen a végrehajtás feltételeit. A következőkben elkülönítjük a konkrét dátumellentmondásokat és az ütemezés végrehajthatóságával kapcsolatos észrevételeket.

Szeretnénk hangsúlyosan kiemelni, hogy az intézkedési terv ütemezésére vonatkozó észrevételeink megfogalmazása mellett fenntartjuk azon álláspontunkat, hogy a jelenlegi FAKSZ- és ÁKSZ-tanácsadók számára új vizsgakötelezettség előírása nem indokolt. A vizsgarendszer bevezetésének határidőire és végrehajtási feltételeire tett javaslataink ezért nem jelentik e követelmény elfogadását, és nem módosítják az azzal szemben kifejtett szakmai álláspontunkat. Az ütemezést érintő észrevételeink arra az esetre fogalmaznak meg további szempontokat, ha a jogalkotó a vizsgakötelezettséget kifogásaink ellenére fenntartaná.

1. A FAKSZ-jogosultságok folytonosságát biztosító szabályozás időzítése

Az intézkedési terv 1. pontja a FAKSZ-jogosultságok átmeneti meghosszabbítását is a jogalkotási feladatok közé sorolja. Ugyanakkor a Kbt. módosításának tervezetére 2026. december 31-i, a jogszabályok elfogadására 2027. április 15-i, az új MIKSZ-rendszer hatálybalépésére pedig 2027. május 1-jei időpontot határoz meg.
Ez az ütemezés önmagában nem rendezi a Stratégia által is rögzített, 2026. december 31-én megszűnő FAKSZ-jogosultságok és az új rendszer indulása közötti időszakot. A meghosszabbításról szóló jogszabály **tervezetének** elkészítése a jogosultságok megszűnésének napjáig nem biztosítja a szakmagyakorlás folytonosságát.

Javasoljuk, hogy az átmeneti jogosultságokat biztosító jogalkotás külön, előrehozott intézkedésként jelenjen meg, olyan elfogadási, kihirdetési és hatálybalépési határidővel, amely kizárja a jogosultságok megszakadását. Külön rendezni szükséges a folyamatban lévő eljárások, megbízások és nyilvántartási jogosultságok folytonosságát is.

2. A tizennégy és tizennyolc hónapos átmeneti időszak ellentmondása

A Stratégia átmeneti rendelkezésekről szóló szöveges része az újonnan bejegyzendő, vizsgával vagy azt kiváltó végzettséggel még nem rendelkező MIKSZ-ek számára 2028. június 30-ig írná elő a vizsga teljesítését, ezt azonban **tizennyolc hónapos átmeneti időszakként** határozza meg. Az intézkedési terv 1. pontja ezzel szemben **tizennégy hónapot** említ.
A 2027. május 1-jei indulástól 2028. június 30-ig tartó időszak tizennégy hónapnak felel meg, ezért a tizennyolc hónapos megjelölés nincs összhangban a dátumokkal.
További bizonytalanságot okoz az intézkedési terv azon megfogalmazása, hogy a vizsgakötelezettség teljesítésére „a névjegyzékbe vételkor 14 hónap átmeneti idő áll rendelkezésre”. Ez úgy is értelmezhető, hogy minden újonnan bejegyzett személy a saját bejegyzésétől számított tizennégy hónapot kap, miközben a szöveges rész egységes, 2028. június 30-i határidőt határoz meg.

Javasoljuk, hogy a Stratégia egységesen rögzítse az átmenet kezdő és záró időpontját, valamint azt, hogy a vizsga teljesítésére közös végső határidő vagy a bejegyzéstől számított egyéni határidő vonatkozik. Az átmeneti vizsgakötelezettség személyi körét is egyértelműen meg kell jelölni, elkülönítve az új belépőket az automatikusan átvezetett szakértőktől.

3. MIKSZ-minősítéssel nem rendelkező szakértőkkel kapcsolatos jogalkotási intézkedések időpontja

Az intézkedési terv 1. pontja alapján a MIKSZ-minősítéssel nem rendelkező szakértőkkel kapcsolatos jogalkotási intézkedések határideje 2028. július 01. Aggályosnak tartjuk és nem látjuk indokoltnak, hogy a Stratégia szerint a közbeszerzési eljárások jelentős részére közel 1,5 év múlva jelenik meg a „minőségi szaktudás" rendelkezésre állását biztosító és egyben megkövetelő alkalmazás kötelezettsége. A korábbi javaslatunk lényege az volt, hogy valamennyi közbeszerzési tevékenységhez, így például a nemzeti eljárásokhoz is szükséges legyen olyan személy bevonása, aki egy névjegyzéken szerepel és a névjegyzéken szereplés által meghatározott szakmai követelményeknek megfelel.

A Stratégia MIKSZ-ek esetében úgy épül fel, hogy a névjegyzék 2027. május 1-én létrejön, a képzési követelmények később kerülnek meghatározásra. Ezt az elvet szükséges biztosítani a MIKSZ-eknek nem minősülő szakértők esetében is, mert ezzel biztosítható a szakmaiság tekintélye, a közbeszerzési szakértelem rendelkezésre állása.

Javasoljuk, hogy 2. és 3. kategóriára, azaz a MIKSZ-eknek nem minősülő szakértői szintre és az ún. „Nem közbeszerzési munkakörben dolgozó" szintre is 2027. május 1-jétől jöjjön létre a névjegyzék és legyen kötelezés a közbeszerzési szakértelem biztosítására.

4. A végrehajtási kapacitások megteremtése az új rendszer indulását követné

Az intézkedési terv 2. pontja a minisztériumi végrehajtási kapacitások megteremtésére 2027. július 1-jét jelöli meg. Az új rendszer ugyanakkor 2027. május 1-jén elindulna, és ettől az időponttól biztosítani kellene az új bejegyzéseket, a nyilvántartás működését és az új szabályozáshoz kapcsolódó feladatok ellátását.
A kapacitások biztosítása így két hónappal követné a rendszer indulását, és a részletszabályok előkészítése is már korábban jelentős erőforrást igényelne.

Javasoljuk, hogy az induláshoz szükséges személyi és szervezeti kapacitások legkésőbb a rendszer bevezetése előtt álljanak rendelkezésre. Ha a július 1-jei időpont a kapacitásbővítés lezárását jelenti, az intézkedési terv külön mutassa be az indulástól biztosított minimális működési feltételeket.

5. A jogszabályok elfogadása és a rendszer indulása közötti felkészülési idő

Az intézkedési terv 1. pontja 2027. április 15-i elfogadással és 2027. május 1-jei hatálybalépéssel számol. A két időpont között mindössze tizenhat nap van; a kihirdetés és a hatálybalépés közötti tényleges felkészülési idő ennél rövidebb is lehet.

Javasoljuk, hogy a jogszabályok kihirdetése, az informatikai és ügyviteli felkészülés lezárása, valamint a kötelező alkalmazás kezdete között megfelelő idő álljon rendelkezésre.

6. A képzési felhívás, az akkreditáció és a képzések indulása azonos időpontra esik

Az intézkedési terv 9. pontja a képzési felhívás közzétételét és az akkreditációs feladatokat 2027. július 31-jétől, a 10. pont pedig az új tematika szerinti képzések lebonyolítását ugyancsak 2027. július 31-jétől irányozza elő.
A felhívás közzététele, a kérelmek benyújtása és elbírálása, a képzések meghirdetése, majd megtartása egymásra épülő feladatok. Azonos kezdőnapjuk ezért nem biztosít reális előkészítési időt, kivéve, ha az első képzések más, előzetesen rendezett feltételek alapján indulhatnak.
Emellett az intézkedési terv nem rendel külön határidőt a továbbképzési tematika, az akkreditációs követelmények és a kreditbeszámítás részletes szabályainak elkészítéséhez.

Javasoljuk, hogy e feladatok külön határidővel, végrehajtási sorrendben szerepeljenek: először a követelmények és tematikák közzététele, ezt követően a felhívás és az akkreditáció, végül a képzések tényleges megkezdése.

7. A továbbképzési időszak korábban kezdődne, mint az új képzési kínálat

A Stratégia szerint az automatikusan átvezetett szakértők hároméves továbbképzési időszaka 2027. május 1-jén kezdődne. Az új képzések azonban az intézkedési terv szerint legkorábban 2027. július 31-től indulnának, az akkreditáció időigénye miatt pedig egyes képzések ennél később válhatnak elérhetővé.
Ez önmagában nem teszi teljesíthetetlenné a hároméves kötelezettséget, de az időszak kezdetén még nem feltétlenül állna rendelkezésre annak teljesítéséhez szükséges képzési kínálat, azaz lényegében nem teljes a három éves időszak.

Javasoljuk, hogy a Stratégia rendezze az átmeneti időszakban elvégzett képzések beszámítását, és biztosítsa, hogy a szakértők képzésszervezési vagy akkreditációs késedelem miatt ne kerülhessenek hátrányba.

8. A vizsgák tényleges elérhetősége és a teljesítési határidő közötti idő

A vizsgatematika elkészítésének határideje 2027. november 1., a vizsgafeladatok és a lebonyolítás feltételeinek biztosításáé 2027. december 31. A vizsgák szervezése 2028. január 1-jétől indulna, miközben az átmenetileg vizsga nélkül bejegyzett új MIKSZ-eknek 2028. június 30-ig teljesíteniük kellene a vizsgát, és 2028. július 1-jétől a nem MIKSZ szakértőkre is alkalmazandóvá válna az új követelményrendszer.
A tizennégy hónapos átmenetből így a vizsgázásra ténylegesen legfeljebb hat hónap jutna, ami véleményünk szerint rendkívül kevés idő. Ráadásul a „vizsgák megszervezésének” januári indulása nem feltétlenül jelenti azt, hogy már januárban megfelelő számú vizsgaidőpont is rendelkezésre áll.

Javasoljuk, hogy az intézkedési terv határozza meg az első tényleges vizsgaidőpontot, a szükséges vizsgakapacitást és az ismétlővizsgák lehetőségét. A kötelező teljesítési határidőt a vizsgák igazolt rendelkezésre állásához kell igazítani, és kezelni szükséges az intézményi késedelem következményeit.

9. A vizsgafelkészítés és az NKE-együttműködés ütemezésének pontosítása

Az NKE-vel való együttműködés 2027. szeptember 1-jétől indulna, miközben a részletes vizsgatematika csak november 1-jére készülne el. Az együttműködés előkészítése indokoltan megelőzheti a tematika véglegesítését, de az intézkedési terv nem rögzíti, mikorra kell elkészülniük és nyilvánosan elérhetővé válniuk a felkészítő tananyagoknak.

Javasoljuk, hogy külön határidő vonatkozzon a tananyagok közzétételére és a felkészítő képzések indulására. Ezeknek a tényleges vizsgázást megfelelő felkészülési idővel meg kell előzniük.

10. A már elmúlt kezdőidőpont és az ajánlattevői képzések folytonossága

Az intézkedési terv 13. pontja az új útmutatók kiadását 2026. augusztus 1-jétől irányozza elő, amely a konzultációra bocsátott tervezet időpontjához képest már elmúlt.
A 12. pont az ajánlattevői képzések folytatásához szükséges intézkedéseket 2027. január 1-jétől tervezi. A szöveges rész ugyanakkor a korábbi támogatott képzési program 2026. június 30-i lezárását rögzíti.

Javasoljuk, hogy a fenti ellentmondások tisztázásra kerüljenek.

11. A további fejlesztési és monitoringfeladatok mérföldkövei

A felsőoktatási együttműködésnél és a mentorprogramnál jellemzően az együttműködés vagy a feladat megkezdésének időpontja szerepel, de a kézzelfogható eredmények – például az átdolgozott képzési programok vagy az első mentorált csoport indulása – nem kapnak határidőt. A monitoringnál sem egyértelmű, mely évben készül az első értékelés.

Javasoljuk, hogy az intézkedési terv minden feladatnál különítse el az előkészítés kezdetét, a teljesítendő eredményt és annak határidejét. A monitoring esetében előre szükséges meghatározni az első vizsgálati időszakot, és el kell különíteni a bevezetés előrehaladásának ellenőrzését a később mérhető szakmai hatások értékelésétől.

VIII. Szövegezési és ütemezési ellentmondások korrigálása

a. Eltérő időpontokban írt szövegrészek

A Stratégia elkészítésének határideje az 1086/2025. (III.31.) Korm. határozat szerint 2025. november 30. volt. A szöveg egyes adatai 2025-ös állapotot tükröznek (a képzések „2025. augusztus 15-i állapot szerint", „a Stratégia megírásakor mindössze 156 személy"), mások 2026-osat (a 2026. június 30-i névjegyzéki adat, a 2026. augusztus 26-i kormányhatározat). A 180 és 156 fős ÁKSZ-létszám közötti eltérés valószínűleg ebből ered.

Javaslatunk: a Stratégia egységes vonatkozási időpontot alkalmazzon, és a régebbi adatoknál jelölje az adatfelvétel napját.

b. A felelős szerv megnevezése

Érintett rész: 5. fejezet; 1086/2025. Korm. hat.

A Stratégia a feladatot a közigazgatási és területfejlesztési miniszternek tulajdonítja (1086/2025. Korm. határozat), az intézkedési terv a Pénzügyminisztériumot jelöli felelősnek, a konzultációs levelet pedig az NFK Közbeszerzési Felügyeletért Felelős Helyettes Államtitkársága küldte, a stútum rendelet 2026.10.20-től hatályos módosítása értelmében pedig a közbeszerzésekért felelős kormányzati szerv a Vidék- és Településfejlesztési Minisztérium.

Javaslatunk: annak pontosítása, hogy melyik szerv lesz a vizsgarendszer és az akkreditáció tényleges gazdája.

c. Vizsgadíj és a Hatóság

A Stratégia szerint a vizsgadíjat a miniszter rendeletben állapítja meg, és a bevétel Hatóság és minisztérium közötti megosztását is ő határozza meg.

Javaslatunk: a megosztást és a díj felhasználását a rendelet átláthatóan rögzítse, mivel a vizsgát szervező és felügyelő Hatóság bevétele függne a minisztériumi döntéstől.

d. Értékhatár: „felett" vagy „elérő"

Érintett rész: NFK e-mail (NFK 2026. október 16-i megkeresése), 2. oldal; Stratégia 4.1.3. a), 34. oldal

Az e-mail „700 millió forint felett" fordulatot használ, a Stratégia viszont a „700 millió forintot elérő" értéket. A két fordulat nem azonos tartalmú: pontosan 700 millió forintnál más eredményt adhat. Támpont: A hatályos Kbt. 27. § (3) bekezdés b) pontja szintén az „elérő" fordulatot tartalmazza.

Javaslatunk: az NFK összefoglalója és a Stratégia egységesen az „elérő" fordulatot alkalmazza, ha valóban ez a szabályozási cél.

e. Uniós értékhatárral kapcsolatos kérdés

Érintett rész: 4.1.3. a); 4.1.4.

A Stratégia több helyen így fogalmaz „*Uniós értékhatár (építési beruházás esetén a 700 millió forint)*", például a 4.1.3. a) és a 4.1.4. pontban. A 700 millió forint nem uniós értékhatár, hanem a Kbt. 27. § (3) bekezdés b) pontja szerinti nemzeti küszöb. Az „uniós értékhatár" ráadásul ajánlatkérői körönként és beszerzési tárgyanként eltér (klasszikus és közszolgáltatói ajánlatkérő, szociális és egyéb sajátos szolgáltatások).

Javaslatunk: a Stratégia a kötelező bevonás küszöbét a Kbt. 27. § (3) bekezdés a) és b) pontjának megfelelően, az „uniós értékhatárt elérő értékű árubeszerzés és szolgáltatás megrendelése, illetve a 700 millió forintot elérő értékű építési beruházás" fordulattal jelölje, és rögzítse, hogy közszolgáltatói és koncessziós beszerzésnél melyik értékhatár az irányadó. Itt szükségesnek tartjuk utalni arra a véleményünkre, hogy általában a becsült érték alapú felosztást nem tartjuk megfelelőnek és a tevékenységalapú szintekre besorolást javasoljuk elsődlegesen.

f. Kapacitás biztosítása a rendszer indulása után

Érintett rész: 5. fejezet, 1–2. intézkedés, 44–45. oldal

A MIKSZ-rendszer indulása 2027. május 1., miközben a minisztériumi végrehajtási kapacitások megteremtésének határideje 2027. július 1. A kapacitások rendelkezésre állását a hatálybalépésnek meg kellene előznie.
Az intézkedési tervben további ütemezési kockázatot jelent, hogy az új szabályozás elfogadásának tervezett időpontja 2027. április 15., míg a MIKSZ-rendszer hatálybalépését 2027. május 1-jére irányozzák elő.
A két időpont között mindössze 16 nap telne el, amely álláspontunk szerint nem tekinthető megfelelő felkészülési időnek egy olyan átfogó rendszer bevezetéséhez, amely a szakértői jogosultságok, a nyilvántartási feltételek, az intézményi feladatok és a szakértői közreműködés szabályainak jelentős átalakítását eredményezné.

Javaslatunk: a jogszabályok elfogadása és az új kötelezettségek hatálybalépése között megfelelő, a tényleges szabályozási változásokhoz igazodó felkészülési időt szükséges biztosítani. Amennyiben a rendszer 2027. május 1-jei indulását fenn kívánják tartani, a végleges jogszabályi rendelkezéseknek lényegesen korábban rendelkezésre kell állniuk. A személyi, pénzügyi, informatikai és ügyintézési feltételek legyenek igazoltan működőképesek az indulás előtt; önálló tesztelési mérföldkővel.

g. Képzésakkreditáció és képzésindítás egyidejűsége

Érintett rész: 5. fejezet, 9–10. intézkedés, 47. oldal

2027. július 31-től egyszerre indulna a képzések akkreditációja és az új tematika szerinti képzések lebonyolítása. Az időpontok formai azonossága nem bizonyítja, hogy ez lehetetlen, de az előfeltételek teljesülése nem követhető.
A MIKSZ-rendszer 2027. május 1-jén indul, és a 4.1.3. h) pont szerint az átvezetett ÁKSZ-ok és FAKSZ-ok hároméves továbbképzési időszaka is ekkor kezdődik. Akkreditált új képzés azonban legkorábban 2027. július 31-től lesz, a Stratégia szerint pedig a minisztériumnak „nincsen nagy számú oktatás megtartására kapacitása”.

Javaslatunk: előbb a követelmények közzététele és akkreditáció, ezt követően az első képzések: a két lépés külön határidőkkel jelenjen meg.

h. Útmutató-készítés visszamenőlegesnek tűnő kezdőnapja

Érintett rész: 5. fejezet, 13. intézkedés, 48. oldal

Az útmutatók kiadásának kezdő időpontja 2026. augusztus 1., míg az anyagot 2026. október 16-án bocsátották egyeztetésre. Ez nem feltétlenül téves, de hiányzik a már folyamatban lévő intézkedések státuszának megjelölése.

Javaslatunk: jelölni kell, hogy az intézkedés megkezdett, folyamatban lévő vagy még tervezett; szükség esetén a kezdő időpontot pontosítani kell.

i. Vizsga-előkészítés és indulás közötti idő

Érintett rész: 5. fejezet, 3–6. intézkedés, 45–46. oldal

A Stratégia 4.1.4. pontja szerint a közbeszerzési szakértői vizsga teljesítésének lehetőségét a 2028. július 1-jei kötelezettség bevezetését jóval megelőzően szükséges biztosítani.
Ezzel szemben az intézkedési terv a vizsgák megszervezésének megkezdését 2028. január 1-jére ütemezi, vagyis a két időpont között mindössze hat hónap van.
Az ütemezés önmagában nem feltétlenül kizárt, azonban a vizsgák tényleges időpontja, kapacitása, a jelentkezési lehetőségek rendelkezésre állása és a felkészülési idő alapján nem igazolt, hogy ez valamennyi érintett szakember számára megfelelő időt biztosítana.

Javaslatunk: a vizsgalehetőségeket a kötelezettség bevezetése előtt olyan időponttól és kapacitással szükséges biztosítani, amely valamennyi érintett számára tényleges és reális lehetőséget nyújt a követelmények teljesítésére. A végrehajtási tervben ezért a vizsgák megszervezésének kezdő időpontja mellett az első tényleges vizsgalehetőség időpontját és a biztosítandó vizsgakapacitást is indokolt lenne meghatározni.

j. A szakértői létszámadatok eltérő időpontjai és értelmezése

Érintett rész: 2.2.1.; 2. fejezet következtetései

A Stratégia 2.2.1. pontjában szereplő adatok szerint 2026. június 30-án 873 szakértő szerepelt a FAKSZ/ÁKSZ-nyilvántartásban, közülük 180 ÁKSZ-ként, 691 pedig FAKSZ-ként tevékenykedett. A két szakértői kategória létszámának összege 871 fő, ugyanakkor a dokumentum 38. lábjegyzete megfelelő magyarázatot ad a kétfős eltérésre, mivel két személy besorolása a nyilvántartásban nem volt egyértelmű. A Stratégia későbbi, a professzionalizáció jelenlegi helyzetét összegző részében ugyanakkor már 156 ÁKSZ szerepel a Stratégia készítésének időpontjában. Indokolt lenne a különböző létszámadatokhoz kapcsolódó pontos adatfelvételi időpontok megjelölése, illetve annak rövid bemutatása, hogy a 180 és 156 fős ÁKSZ-létszám közötti eltérés milyen körülményekre vezethető vissza.
Ez különösen azért fontos, mert a Stratégia az ÁKSZ-kapacitások korlátozott rendelkezésre állását az új szakértői rendszer bevezetésének egyik lényeges indokaként jelöli meg.

Javaslatunk: a szakértői létszámadatok egységes módszertan szerinti bemutatása, a mérési időpontok feltüntetése, valamint a nyilvántartott és ténylegesen aktív szakértői kapacitások lehetőség szerinti elkülönítése.